

Manneråk - IKT

**Teknologiens framskritt
gir også fare for
tilbakeskritt**

Kristin S. Fuglerud

telefon: 22 85 25 00

e-post: kristins@nr.no

Rammebetingelser og virkemidler

Politiske målsettinger

- ▶ Soria Moria
- ▶ eNorge 2009
- ▶ Program for digital kompetanse
- ▶ Åpen kildekode åpne standarder

Virkemidler:

- ▶ Lover
- ▶ Handlingsplan for Universell Utforming
- ▶ Forskning
- ▶ Informasjon/kompetanse
- ▶ Statstikk / kartlegging

Bred enighet om tilgang for alle (bredbånd) tilgjengelighet (Universell Utforming) og åpne standarder

Trender – IKT over alt

- ▶ Alle må forholde seg til IKT-produkter og tjenester mobil, digital TV, multimedia, automater, heiser, adgangssystemer, smarthus og etc.
- ▶ Økende grad av og krav til selvbetjening
- ▶ Digital kompetanse og tilgang til informasjon har i dag avgjørende betydning for læring, jobbmuligheter, selvstendighet, deltakelse og demokrati.
- ▶ Dagens IKT-løsninger legger ofte stor vekt på skriftlig og visuell informasjonsformidling.
- ▶ IKT-løsningene stiller ofte store krav til lesing, skriving og evne til abstrakt tenkning.

Kraftig vekst i bruk av PC og Internett

Ca 95% av dem under 50 år har tilgang til Internett (2005)

- ▶ Daglig internettbruk i gruppen 9-79 år økte fra 44 til 55% fra 2004 til 2005.
- ▶ Halvparten av befolkningen (16-74 år) har brukt Internett ved kontakt med det offentlige (siste tre måneder)
- ▶ Stor økning i internetthandel
55% i 2005 mot 40% i 2004
- ▶ Tilgang til PC og internett har sammenheng med utdanning, inntekt (SSB) - og funksjonsnivå!
 - For eksempel har 42 % av trygdede synshemmede tilgang PC hjemme, mens 74% av husholdningene har PC.

Teknisk tilgang er nødvendig men ikke tilstrekkelig

- ▶ IKT baserte produkter og tjenester er vanskelige å bruke for ulike grupper.

Eksempler på barrierer:

- ▶ 30% leser og skriver for dårlig i forhold til samfunnets krav
- ▶ 50% av synshemmede med minibankkort hadde aldri brukt kortet i minibank uten hjelp fra andre (MMI)
- ▶ 80% av synshemmede opplevde "ofte eller av og til" at de ikke kunne betjene heis uten hjelp fra andre
- ▶ 78% av synshemmede kunne ikke betjene køordningssystemer på egenhånd

Litt om situasjonen i dag – tilgang til informasjon

- ▶ Kvalitet på offentlige nettsteder er noe forbedret, Gjennomsnittlig poengskår øket fra 62 % i 2004 til 66,7 % i 2005.
- ▶ Internett: Offentlige nettsteder bedre enn andre (bare 15% tilgjengelige nettsteder i andre sektorer)
- ▶ Norge.no, taleportal.
- ▶ Litteratur: lydbøker har økt mye, DAISY-format
- ▶ Aviser: nettaviser gjennom taleportal
- ▶ TV: flere timer med teksting og tegnspråk
- ▶ Norsk Film: Prøveprosjekt med teksting

Eksempler på dagens muligheter

- ▶ Innstillinger for tekst type og størrelse farger, tastatur, mus, etc.
- ▶ Tekst til tale (og tale til tekst)
- ▶ Ca 60 % av befolkningen (USA), vil sannsynligvis ha nytte av "tilgjengelig teknologi"
Forrester research på oppdrag fra Microsoft (2003)

Fjernkontroll for fotballnerder

Framskritt og tilbakeskritt

- ▶ Større muligheter – økte krav – større konsekvenser
- ▶ Stadige eksempler på manglende kunnskap og hensyntagen til tilgjengelighet
 - Automater
 - Nettbank – passordkalkulator
 - Bare 1 av 4 e-forvaltnings prosjekter hadde fokus på universell utforming
- ▶ Behov for offensiv holdning fra myndighetene – og å ha et økt og kontinuerlig fokus på tilgjengelighet
 - Lover
 - Kompetanseheving, informasjon og veiledning
 - Kartlegging av situasjonen
 - Standardisering (og sertifisering)
 - Forskning og utvikling på området